

РЕЦЕНЗИЯ
от проф. д-р Георги Асенов Арнаудов,
преподавател в Нов български университет,
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство”,
за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
по професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство”
с кандидат Диан Бориславов Чобанов

Настоящата дисертация на Диан Бориславов Чобанов на тема **„ПОДРОБЕН АНАЛИЗ И ДЕТАЙЛНО СТРУКТУРИРАНЕ НА АРХИТЕКТУРАТА НА МУЗИКАЛНАТА ФОРМА ПРИ РАБОТА НА ДИРИГЕНТА НАД ПАРТИТУРАТА“** е развита в рамките на един обем от 75 страници. Тя съдържа **Увод, Глава първа: Музика и пространственост, Глава втора: Методология на музикален микроанализ, Глава трета: Музикален преход. Пропорция. Специфики на Виенския класицизъм, Заключение, приноси, Цитирана литература.**

Изборът на темата на дисертацията, както и цялото изследване на Диан Бориславов Чобанов имат голям и реален научно-практически принос в българското музиковедие и музикално изкуство поради това че цялостната разработка се основава на един изключително богат емпиричен опит и възможност за многократно и множествено изследване и тестване на развитите в дисертационният труд идеи. Така както е изграден, като логика и структура, както и с поставените и развити проблематики, текста на дисертацията показва дълбоката значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение. Нещо повече, за себе си аз приемам този текст като една своего рода синтезирано представена творческа стратегия на един значим български музикант.

Тази стратегия следва да бъде отнесена към постигането на едно приносно разбиране за работата на един диригент върху един от най-сложните интерпретаторски проблеми – цялостната архитектурна организация на този звуков организъм, който представлява музикалната творба и който аз като композитор често оприличавам на една идеална сфера – приета като основополагащ абстрактен модел – съчетаваща в себе си множеството от всички звукови обекти и тяхното протичане в единен пространствено-времеви континуум. Така прието, за себе си мога спокойно да кажа че обектът на

изследване в дисертацията на Диан Чобанов е дефиниран синтезирано дори в самото заглавие и тук мога наистина да поздравя дисертанта не само за избора на тема, но и за смелостта да се потопи в една толкова сложна материя.

Целите и задачите които си поставя дисертанта са формулирани ясно и те стават основа на цялото изследване, основната цел на което е да бъдат разгледани различни по своето естество аналитични методи които използва в ежедневието на своята работа един диригент при контакта му с онази сложна алгебрична „формула“ чрез която композитора „изобразява“ своите идеи и подрежда тяхното логическо протичане – партитурата. Поставянето на такава една цел минава естествено през разглеждането на множество конкретизации, но и на една сложна система от методи които спомагат за възможно най-точното структуриране на сложната система от звукови символи и реда и порядъка за тяхната манипулация, която води до възможно най-съвършено изработване и представяне пред публика на звуковата текстура на творбата. По думите на дисертанта това е *„възможно най-обективно и правдиво схващане за органичната цялост на музикално произведение, което да допринесе за коректност на неговата интерпретация“*.

Методите които описва и на които очевидно се опира Диан Чобанов имат заложен в своята основа идеята за *универсална приложимост* към музикални образци от всякакъв порядък. Искам специално да поздравя дисертанта за изключително широкия поглед и за невероятното му умение да се опира на други изкуства и най-вече на точни науки. Реализираните от него редица екскурси водят до едно далеч по-точно разбиране за музиката и музикалната творба приети като едно сложно множество от *„вектори, чието взаимодействие организира музикалния процес в многопластови взаимосвързани структури, които създават помежду си йерархични взаимоотношения“*. А тук ние стигаме до идеите на автори като Борис Де Шльоцер за осмислянето на музиката *„в смисъла на дейности и функции“* или тези на Янис Ксенакис за разбирането ѝ като *„сложна система от дейности и функции“*.

Метафорично казано, дисертацията на Диан Чобанов е изградена като музикална творба. И ако се върна отново на логиката и структурата на текста аз мога да приема че в него е налице пълно съответствие на избраната от дисертанта

методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд. Аз приемам наистина като приноси представяните и коментирани от него аналитични методи, които могат бъдат от неocenима полза в работата на всеки един диригент при заложената още в началото на дисертацията идея за търсене на универсалност. Тя може да бъде видяна и в точно дефинираният от Чобанов *бинарен аналитичен метод* приет от него като е *универсален подход*, който има отношение към едно многостранно и многопластово разбиране на сложните връзки между звуковите събития и тяхното протичане по протежение на изграждането на творбата, към по-точното разкриване на заложените от автора идеи и тяхната интерпретация. В търсенето на универсалност дисертанта е успял неимоверно точно и приносно да дефинира идеите за многомерната музикална картина като приема творбата именно в смисъла на коментираната от мен по горе идеална сфера. Пак в търсенето на тази универсалност, в неимоверно добре избраното опиране върху точни науки като геометрията и математиката или архитектурата и вникването във феноменологията на сложните връзки между *звук* и *обем* Диан Чобанов стига до точни и ясно формулирани приноси идеи които биха имали научно-практическо приложение не само по отношение на цялостната интерпретаторска дейност, но и до същественото разбиране за съставните елементи на музикалната творба, техните модули, функции, пропорции, а и най-вече до разбирането на самата природа на музиката.

Аз съм запознат изцяло и в основи с представеният ми автореферат на Диан Бориславов Чобанов, който съдържа 38 страници и ясно и накратко представя основните положения от текста на дисертацията, както и синтезирано представяне на приносите, които изясняват на ред похвати и методи, които водят до един по-верен и точен прочит на идеите на автори от различни епохи и стилове и биха били в неocenима помощ при една самостоятелна работа над партитурата.

Към дисертацията са представени и публикации и концертни изяви, които удовлетворяват напълно изискванията на Правилника за приложение на ЗРАСРБ и най-вече тези от група показатели Г.

В показател 9 - Статии и доклади, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата са представени три публикации:

- **Чобанов, Диан.** (2016). Анализ на основните структурни елементи в партитурата и отражението им в диригентската интерпретация. В: *Пролетни научни четения*. Пловдив 2016 (2016), с. 45-50. ISSN 1314-7005;
- **Чобанов, Диан.** (2017). Диригентски решения на някои полиметрични структури в балета „Пандора“. В: *Пролетни научни четения*. Пловдив 2017 (2017), с. 29-35. ISSN 1314-7005;
- **Чобанов, Диан.** (2018). Многопластов микроструктурен анализ. Микроструктурни йерархии. Музикална геометрия. В: *Годишник - Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство*. – Пловдив: 2018, стр. 197-205 ISSN 1313-6526;

Тези издания са включени в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране, а публикациите са тясно свързани с темата и текста дисертацията, и отговарят напълно на изискванията на Правилника за прилагане на ЗРАСПБ в Област 8. Изкуства, показател 9: Статии и доклади, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата.

В показател 13. Водеща (или самостоятелна) творческа изява в областта на изкуствата, която не е основен хабилитационен труд е представена информация и доказателствен материал за множество изяви от които следва да бъдат изведени:

- Концерт за зачисляване – 13 февруари 2015 Концерт „Игра в български ритми – неразделни в класиката и фолклора“ Диригент – Диан Чобанов Солисти: Теодосий Спасов – кавал, Васил Василев – кавал, Владимир Владимиров – тамбура с участието на: Оркестър на Държавна опера – Пловдив;
- Втори концерт – 24 март 2015 г. „Лебедово езеро“ Музика – П.И.Чайковски. Диригент – Диан Чобанов Постановка – Йордан Кръстев, Балет и оркестър на Държавна опера Пловдив;
- Трети концерт – 13 април 2016 г. „Хофманови разкази“ Диригент – Диан Чобанов Режисьор – Урсула Хорнер (Австрия). Солисти, Оркестър, Хор и Балет на Опера Пловдив;

- Постановка на операта „Катерина Измайлова“ – Дмитрий Шостакович
Диригент – Диан Чобанов Режисьор – Вера Немирова. Солисти,
Оркестър, Хор и Балет на Опера Пловдив;

Текстът на дисертацията на Диан Бориславов Чобанов е основан на цитирания и позовавания на представителен брой автори, като в частта Цитирана литература – са изведени общо 22 заглавия на латиница. Заглавия, които макар и немного на брой обхващат знакови основополагащи текстове, както в един значим диапазон от автори – от гръцката античност до наши дни, така и в един голям обхват от философски и научни теми. Следва да подчертая, че всички тези текстове са отбелязани точно не само в библиографията, но и в самият текст на дисертацията.

Аз познавам лично дисертанта, като изпълнител и съм присъствал на множество негови концертни изяви и оперни постановки, включително и лично на някои от гореизброените творчески активности свързани с написването на доктората. Следва да подчертая също така и факта на дългогодишната творческа активност на дисертанта и работата му като диригент са дали на Диан Чобанов прекрасен опит, възможност за тестване на множество идеи и най-вече една незаменима и изключително солидна практическа основа, която може да бъде видяна и разчетена в множеството много точни изследователски находки в дисертацията.

На основата на горепосоченото си позволявам да оценя изключително високо и по достойнство както цялата практическа и изследователска дейност на дисертанта, така и цялостната му работа при написването на текста на дисертацията. Бих желал да поздравя и научния ръководител Доц. Кирил Чапликов за оказаното съдействие и постигнатият резултат. С настоящето бих желал да потвърдя, че кандидата отговаря напълно на минималните национални изисквания заложи в Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, и да предложи на уважаемото Научно жури да присъди на Диан Бориславов Чобанов образователната и научна степен „доктор“ по специалност 8.3. „Музикално и танцово изкуство“.

София, 08.02.2021 г.

проф. д-р Георги Асенов Арнаудов

Подпис: .....